

ВНХОДНТЬ ЩОДМЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ
Львів, Ринна 7, 10, II. пош.
Конто пошт. шваб. 143.322
Адреса для телеграм:
„Діло“, Львів.
Головний Редактор прий-
має від 11—12 год. перед-
полуднем.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:		
Місячно	5-00	30д.
Чвертьрічно	15-00	"
Шарічно	30-00	"
Річно	60-00	"

Телеф. Редакції: 29-41.
Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГЛОШЕНЬ
ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІ-
СТРАЦІ.
—
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА
20 сот.

вибагливу угорську кухню,
урухомлену з днем 1-го вересня

у Львові, Ринок 34.

Звертається увагу на спис потрав.

Від Екзекутиви Конгресу дістаємо про цьогорічний конгрес націон. меншин Європи такі інформації:

В днях 4—6. вересня ц. р. відбудеться в Берні (Швайцарія) десятий з черги конгрес європейських зорганізованих національностей. Швайцарська влада відступила на це сально союного парламенту. Конгрес відбудеться також в цьому році перед скликанням Ради і повного збору Ліги Націй в Женеві. Завданням конгресу буде переловсім засувати становище зорганізованих національностей у зв'язку з польським проектом поширення охорони прав національних меншин на всіх членів Союзу Народів. Такого загальнення домагався також конгрес зорганізованих національностей, однак можна побоюватися, що у зв'язку з польським проектом будуть спроби захитати значиння існуючих меншинних прав і залучених з ними зобов'язань інтересованих держав. Крім того слідби обміркувати справу об'являти охоронних зобов'язань державам, що вступають тепер до Ліги Націй. Справа

стається актуальною особливо з огляду на намір Світів стати членом Ліги. Заяви зі зобов'язанням переняти охорону меншин аложили з приводу вступлення до Ліги Націй, як відомо, Естонія, Латвія, Литва і різні інші держави.

Дальше цього річний конгрес організованих національностей дасть нагоду заснувати докладно спільну платформу європейських національностей, так, як вона оформилася у 10-літній співпраці. І заняті становитиме до дальшого розвитку справи європейських національностей. Нема сьогодні більше ніж колинебудь сумніву, що прийняті конгресом від перших його сходів принципи признання свободи національно-культурного розвитку для кожної нації в кожній державі є однією з основ, на якій народи можуть з успіхом співпрацювати.

Як на всіх дотеперішніх конгресах організованих національностей так і наради щорічного 10-го конгресу відкрив д-р Посиф Вільфан, б. словінський посол до італійського парламенту.

перед злодіями! Обезпечуйте своє майно від крадіжів - влому у

Т-ві Взаїмних Обезпечень „Дністер”,
у Львові, вул. Руська ч. 20.

За забезпечення домашнього урядування на зол. 1,000 пересічна річна премія зол. 2:50 до 6:40 залежно від місцевості, роду забезпечення предметів і їх застосування.

Кожний наріз має своїх безробітних — маємо їх і ми. Явище це в теперішніх часах опрацювання не лише в краях промислових — у нас не повсім. Наш наріз хліборобський, то не повинен мати безробітних. Ми достатньо промисловим народам сирівець по дешевій ціні і його після фабричної обробки відкуповуємо по ціні декількакратно вищій. І це є дуже некорисне, що наш наріз не перероблює сам своїх сирівців.

Маємо прядиво, а не маємо своєї фабрики тканин, а навіть прядиво скуповують чужинці. Маємо маси різних овочів, що марнуються по селах, а не маємо своєї фабрики вин, овочевих, мармалад тощо*). Багато в галузях промислу, що зв'язані з нашими сирівцями, але, на жаль, майже все не в наших руках. Через те дуже рідко приймають туди наших людей як фізичних з умових працівників.

Але найбільш важливий і найважчий — на мою думку — це промисл деревинний, що дає роботу соткам тисяч людей і ним саме хочу зайнятися у цій статті.

У всіх підкарпатських і північних повітах мають наші люди багато лісів, але нема випалку, щоб якийсьнебудь рід деревного промислу нашоявся у наших руках. Самозрозуміле, що і людей наших в тому промислі є мало зайнятих, а як майже зовсім нема там нашої інтелігенції, як урядничого персоналу

Якая причина цьому, що не маємо свого деревного промислу? Ніщо іншого, лише брак ініціативи, бо навіть і капітали в нас паядуться. Багато їх лежить по сириних і чужих банках, де часто, апр. в Америці, пропадають.

Моя думка така, що деревний промисл треба нам узяти у свої руки. В тій цілі треба заснувати у Львові кооперативу, або акціону спілку як центрально, що мала би за задачу продавати в краю і за границю деревний матеріал та інші того роду фабричні вироби і кермувати працями деревного промислу на місцях. У двох більших містах нпр. у Станиславові і в Рівному треба би створити експозитори, а в повітах, де можна дістати дерево, вистарити двох-трех людей, що купували би дерево, та звозили на означене місце.

Дерево можна дістати не лише у своїх, але і в чужих і навіть в інших лісових господарствах. Не кожне лісове господарство має свій власний тартак. 80 проц. тартаків не має ні одного кильця з власного ліса. Все дерево купують

* Автор не знает про существование кооперативной фабрики „Продукция“.

Flornitan

це найвищий ґатунок!!
Остерігаємо перед лихими наслідкуваннями!!

ПАРИЖ, 29. 8. ПАТ. „Ля Ліберте“ повідомлює про заперечення польського уряду вісток, які подала „Еко де Парі“ про існування таємного договору між Німеччиною і Польщею — запевняє, що такий договір існує. „Ліберте“ лише, що має про це невеликі інформації. Польсько-німецький договір підписали одночасно з підписанням договору про ненапад. Шоденник запевняє, що договір обіймає низку постанов, а між іншим Німеччина признає життєву konieczність Польщі, явою в доступ до моря. Тому Німеччина прихильно ставиться до політичної унії між Польщею і Литвою. Німеччина зреагувала відносно порт у Мемелі. На випадок збройного конфлікту між Польщею і Литвою, Німеччина

не буде висувати ніяких домагань. Щоби досягнути своєї мети, Німеччина згодилася від тієї хвилини піддержувати усіми можливими засобами польську політику і дипломатію. В дні, коли діїде до з'яві між Польщею і Литвою, Польща відступить Німеччині коридор і Гданьск та не буде виступати проти прилучення Данігсу до Німеччини. Дашіше „Ліберте“ згадує про кілька інших князівств, які нормують економічні взаємини і відшкодування на випадок, коли би передбачені можливості не вдалося здійснити. Війни „Ліберте“ пояснює, що Польща згодилася доставити Німеччині сиріни і збіжжя на випадок оброного конфлікту одної з цих держав з іншими державами.

ВІДЕНЬ, 29. 8. ПАТ. Віденське кореспон-
дентське бюро запевняє, що поголоски про бої між поліцією і Гаймвером у Фальорісдорфі без-
підставні. У Відні спокійно.

Італійські літаки прилетіли до Варшави.

ВАРШАВА, 29. 8. ПАТ. Тому, що італійські
зірки прилетіли на монолітське летовище вже
після відкриття летунського турнію, себто по

між поліцією і Гаммером у Фльорісдорфі безпідставні. У Відні спокійно.

їлетіли до Варшави.
12. год. впошуку, їх допустять до змагань, але по запланованій оплаті 4 000 франків від літака, чим перемогли результати шалені.

Ширіть наш часопис!

через посередників. В кожному селі є такий посередник, що скупляє дерево і платить по 9 зол. за 1 м³.

Він звичайно своїх грошей не має, а гроші бере від другого посередника і для нього купує. Йому він відпродує дерево вже по 12 зол. Той другий посередник відпродує дерево гуртівникові, а гуртівник властителям тартаку вже по ціні 20 зол. плюс доставка. Найбільше заробляють посередники на громадських лісах. Коли би така деревна кооператива закупила дерево через своїх представників на місці по 9 зол., то заробила б на 1 м³ 3 зол. (беру під увагу есентауальну оцінку ціна через конкуренцію). На однім міліоні кубіків, який можна на протязі року перепродати, — заробити може кооператива найменше п'ять міліонів. Чим дерево від заміниці даліше, тим воно дешевше. Букове опалове дерево нпр. продають селяни в Долній по 12—15 зол., а одні сят. Державні установи, школи і магістрати платять посередникам по 32 зол. за одні сят. Навіть при найбільшій конкуренції можна заробити по 10 зол. на однім сяті. Якби лише 50 наших міст закупило по 1000 сятів дров, 50.000 сятів по 10 зол. винесе знов пів міліона чистого аниску.

Вже лише ті два приміри переконують, що буде досить на дивіденди, на платню урядовцям, на конкуренцію, та ще можна буде поліпшити долю селянам, платячи їм вищі ціни.

Про ті два приміри можуть найкраще висловитись учителі, священики, кооперативи і читальні в кожному селі. (Вони і на будуче могли бути інформаторами в тих справах.)

Кудуючи дерево по громадах та по більших лісових господарствах, можна zatrudнювати тисячі людей.

Де найбільше зосереджується дерево, там побудувати би тартаки. Як зпочатку нема стільки капіталу, то можна би тартаки арендувати. Тепер дуже часто таке діється. Властитель

тартаку, не маючи власного ліса, дуже радо тартак виарендує, бо не зможе з нами конкурувати.

Навіть властители великих лісових господарств арендують свої тартаки — нпр. „Ольвінія“ у Виноді.

На тертім матеріалі також великий аниск. За порізання на дошки 1 м³ дерева платиться 3 зол. Кошт купівлі дерева найвище 20 зол., разом 23 зол. Одні м³ дерева дає 60 прц. чистих дошок. За дошки платять на тартаках по 50 зол. переціно за 1 м³.

Виходить, що кожний м³ дерева дасть знову 12 зол. чистого доходу, що нпр. від одного міліона м³ дерева винесе 12 міліонів. До того ще лати, ошварки і трачіння. На кожному тартаку можна zatrudнити від 100—500 людей.

Кругле будівельне дерево, дошки, та дерево опалове висилати би треба потягами до міст, де будуть склади, а зайвий матеріал за границю.

Купувати би треба не лише матеріал будівельний, але і буки, берези, ясени, явори та кедр. Маючи свій матеріал, можна приступити до виробу меблів, скринь, пак, куфрів, табаків, лежат, санок, тощо. Можна також виробляти з дерева папір і целюлозу, а з того знову валізи і всякі пуделка.

Колиб моя думка була ареаційована, то не лише всі наші безробітні найшли би роботу, але навіть емігранти, що тиняються голодні по чужих краях, змогли би вернути до краю і мали би добрий зарібок. А фахових робітників і урядників маємо доволі.

Мій проєкт можна здійснити. Треба лише ініціативи. Акіцію започатковують нпр. ваші торговельні і банкові установи, складаючи перші уділи і абираючи дальших членів. Дехто з безробітних інтелігентів дає свою готівку, як кавіцію за одержання посади. Інші багаті громадяни вибирають свої вклади з чужих банків і вкладають в рентовніший багаті інтерес деревний.

План мій закривний на ширшу скалу, але його можна здійснювати по змозі, та зачинати від малого.

Лише віддати і віри в себе!

Кому добро рідного народу лежить на серці, а має змогу, хай перший дає почин.

Роман Могетич.

Всіх знайомих стрінете в ресторані „ДЕШЕВА ГПІЄНА“

3-го мая ч. 10,

пе можете дешево перекусити і пообідати.

Національне питання в Чехословаччині.

II.

Сучасна Німеччина, зріст її сили, як ми вже бачили, підсилює в значній мірі всі німецькі меншини, які вона розглядає, як найкращий засіб для внутрішнього ослаблення Чехословаччини. Як бачимо, територіальне поширення не все виплачується для держави, бо крім деяких плюсів воно має і значні мінуси; на випадок якогось міждержавного конфлікту повстає все поважна небезпека внутрішнього зриву. А такого конфлікту тут усе сподіваються. Чеська преса не раз натякає на ці настрої та маркує побоювання, але і не раз, забуваючи про реальне, далеко не рівне співвідношення сил, вона впадає в занадто подразнений тон і, замість подати кращі методи усунення тертя, вимагає побільшення зброєнь, кращого виховання (мілітарного) свого молодого покоління, з одного боку і... загострення засобів боротьби з „внутрішніми ворогами“, з другого. При тім часто за тих „ворогів“ уважають не так справжніх ворогів (ці занадто замасковані для того, щоб одверто виступати), як самі меншини, право яких на вітний розвиток шораз більше обмежується. Це дуже непевний шлях, який замість скріплення внутрішніх зв'язків молодого держави тільки ослаблює її, позиваючи занадто багато часу та енергії. Поза тим, чехізація, подібно до того, як у свій час германізація та кожна інша національна асиміляція, тільки поглиблює антагонізм і тим самим ослаблює силу держави.

А проте, не можна сказати, щоб чеське політика супроти німців була вже такою нездарною. Чехи, самі вийшовши з доброї німецької школи і, пізнавши добре прикмети німців, навчилися зручно балансувати в системі своїх внутрішніх відносин.

Одно слід зауважити, що чехи, як противник німців, за час свого незалежного державного існування, всіляки значно зміцнили всі свої позиції: господарські, культурні, політичні (внутрі і назовні) та військові. На випадок конфлікту боротьба з ними буде куди трудніша, ніж це було підчас світової війни: Чехословаччина має зараз добре вишколену та озброєну армію, готову кожної хвилини до рішучої оборони; має добрий державний досвід і адміністративний та контрольний (поліційний) апарат, добре вивірену повітряну

флоту та кілька поважних союзників. А це промовляє за тим, що чехи своїх дощогочасних позицій не здадуть так легко, як це може здаватися на перший погляд. Коли раніше чеські легіонери билися за свою справу, навіть, не знаючи певно того, чи вони справді досягнуть своєї державної незалежності, то тепер, після того, як вони пізнали справжнє значіння цієї незалежності, вони вже добре знають, за що саме повинні битися: вони не будуть зупинятися навіть перед найбільшими жертвами та засобами оборони.

Про це добре знають і німці. Тому то вони не менше обережні і на зовні „незвичайно тактовні“ у своїй агресивності, вичікуючи, очевидно, зручної міжнародної констеляції з тим, щоб тоді використати все, що буде тільки їм на руку. В цьому напрямі сучасна Німеччина працює „повною парою“. А це не тільки дразнить чехів, але й змушує їх поважно пригадуватися над своїм недалеком „завтра“. Мати союзників це добра річ, та не все можна цілком і спокійно на них полагати: в бійці все краще полагати на свої власні сили, ніж чекати допомоги. А зріст власної сили вимагає консолідації всіх внутрішніх відносин — господарських, культурних і політичних. Звернемо хоч побіжно увагу на ці три сектори суспільно-політичного і державного життя. В господарстві: Чехословаччина зараз відчуває поважний застій, спричинений загально-господарською світовою кризою. У промисловій продукції — надпродукція; ціни на промислові продукти, порівнюючи зі сільсько-господарськими, незвичайно високі та обнижуються дуже повільно; ціни на сільсько-господарські продукти — дуже низькі і падають бистріше ніж на промислові. Тут повстали т. зв. „можити“ (помітна різниця в цінах, яка в решті-решт, доводить до зuboжіння сільського населення, найбільшої верстви консументів). Слабне торговля, а в зв'язку з тим транспорт та ціла система народного господарства хворіє, а державний організм, зі зменшенням прибутків, що вже чеська преса почала занепокоєно помічати, це болючо відчуває. Наприклад, залізничні Чехословаччині зараз приносять денно ні

більш ні менше, як 3 млі. кв. дефіциту, річно — коло одного міліярда кв. Шось помічаємо помічаємо і в інших ділянках. Постійні скорочування державного бюджету не можуть поліпшити справи. Наслідком того скорочування занепадає передовсім шкільництво, а з ним — виховання і, певно, культурний розвиток, що, в свою чергу, з неминучою послідовністю, веде до застою господарського, а через те й і по політиці. Все це разом тягне суспільство не вперед, по шляху поступу, а назад. Тому легко зрозуміти ці голоси, які тут доводяться чути з уст самих чехів, „що за Австрією було значно краще“. Цей вираз вартий уваги: він є психологічним та „моральним“ оправданням „давно минулого“ на тлі „непевного сучасного“. А скептицизм усе дає можливість займати діаметрально-протилежні становища. Сучасні большевики, як це слушно зауважив М. О. в „Дімі“, вже повернули „лицем до капіталу і задом до пролетаріату“. Бачимо, що під впливом зросту сили Німеччини, „всесильна Франція з усіма її лімітрофними „супутниками“ також повернула“ лицем до большевизму і задом до... а може й їх змусить, також повернутися в цьому напрямі. Такий поворот цілком можливий і в бік „небіжки Австрії“. Д-р Бенеш, міністр закордонних справ Чехословаччини вже свого часу висловлював думку, що не є виключене тісніше порозуміння з обох держав. Але тепер це зовсім нереально. Сам президент Т. Масарик припускає можливість перегляду т. зв. Тріанонського договору та відповідної зміни кордонів, зокрема з Мадярщиною: моваля, у разі чогось, може доведеться жертвувати частиною території, заселеною компактною масою мадьярського населення...

Л. Вітровський.

Совітська Україна.

ВИМОВНА ЗАБОРОНА.

Київські „Вісті“ з 24. серпня ц. р. друкують дуже вимовну заборону Ради Народних Комісарів УСРР. Ця заборона така: „Рада Нар. Комісарів УСРР постановляє: 1) заборонити будькому без спеціального дозволу РНК провадити рубку лісу в 50-кілометровій зоні навколо Києва; 2) зобов'язати державні лісові органи, київський обл. виконком та відповідні районові виконкомітети встановити догляд за виконанням цієї постанови, притягаючи всіх винних у порушенні її до судової відповідальності.“

УКРАЇНСЬКА КОНСЕРВАТОРІЯ В КИЇВІ.

„Вісті“ повідомляють, що уряд затвердив план організації державної консерваторії в Києві. Вона складатиметься з дитячої музичної школи, технікуму (тобто середньої музичної школи) й вищої музичної школи. При вищій муз. школі мають утворити окрему групу високообразованих дітей, школу майстрів (мастершуле) і аспірантуру. Школа майстрів (мастершуле) виконавців-віртуозів, споміж студентів, які покінчили консерваторію. Консерваторія буде приміщена в будинку колишнього музичного технікуму. На посади професорів консерваторії оголошений конкурс.

ШКОЛИ МАЙСТРІВ СПОРТУ.

Ті самі київські „Вісті“ повідомляють, що бюро фізичної культури при київській обласній Раді професійних спілок організувало в системі учебного комбінату професійних шкіл нові спортивні школи: гімнастики, гор і боротьби (атлетики). До шкіл приймають кандидатів, яких поручають київські заводські організації.

ПОКЛАДИ КАОЛІНУ В КИЇВШИНІ.

Біля села Колодянки на Київщині відкриті великі поклади каоліну. Площа, на якій будуть його експлуатувати, обіймає 10 гектарів. Запаси цього каоліну обчислюють на 10 міліонів тонн.

КУДИ ІДЕ ДОБРО З УКРАЇНИ?

У „Вістях“ з 24. серпня ц. р., які появляються тепер у Києві читаємо таку прецікаву нотатку: „Комсомольці Могилів-Подільського району на Вінничині відправили 22. серпня ешелон овочів і фруктів для пролетарів Ленінградської області іменем „XX міжнародного юнацького дня“. Його супроводжують 5 кращих комсомольців-ударників“.

НАЙПЕВНІША ЛЬОКАТА ГРОША У ПОЗИЦІЇ РІДНОЇ ШКОЛИ. КОЖНА ПОЗИЧКА 25 ЗОЛ.

Закарпаття.

ГУЦУЛЬСЬКЕ ПРОСВІТЯНСЬКЕ СВЯТО В РАХОВІ.

Філія т-ва „Просвіта“ в Рахові обходила 12 серпня ц. р. своє перше десятиліття. По святоснім богослуженню відбулася урочиста загальна зборка на яких відчитали реферати: Дм. Клепущ — Перші початки просвітньої праці на Гуцульщині, Свободова — Жінка при просвітній праці на Гуцульщині, Юлія Бормош-Кумятський — Пенхольогічне заложення гуцулів, д-р С. Юськів — Народогосподарські завдання читальні „Просвіти“ на Гуцульщині.

По обіді відбулася академія з участю майже всіх читальні Гуцульщини. Виконання читальні були нагороджені преміями. Жюрі призначило премії першої класи читальні у Великій Бичкові за хоріві співи, читальні в Рахові за народні танці, чит. у Берлеші за відігравання одноактівки.

Премії другої класи дістали читальні: в Рівній (за хоріві співи), в Класах (за декламацію). Читальня в Ясині дістала премію третьої класи за танець „Заркан“.

Вечором відбулася вистава „Запорожець за Дунаєм“ у виконанні аматорського гуртка читальні „Просвіти“ в Великій Бичкові при співучасті драматичного гуртка українського пластового уряду Закарпаття.

Свято відвідали гості з далеких околиць та було в нім заступлене своїми делегаціями кожне село Гуцульщини.

УКРАЇНСЬКА МУЗИЧНА ШКОЛА В УЖГОРОДІ.

Пані С. Дністрянська відкрила в Ужгороді курс фортепіанової гри і теорії музики.

УКРАЇНСЬКА КНИГАРНЯ В МУКАЧЕВІ.

П. Ю. Сірий-Тищенко відкрив книгарню у Мукачеві. („Український Тиждень“).

— о —

Шпигуни в Бельгії.

Тайні агенти вже від кількох місяців слідкували за поведінкою і життям Моріса Бомалю, мешканця одного із брюссельських передмість, який крутився коло казарм і радо навідував товариські взаємини зі старшинами. Агенти устійнили, що любовницею Бомалю є німка Йоганна Пес, до якої приїхав її брат з Німеччини. Підчас ревізії поліція забрала 300 марок, а у валізі брата Йоганна один новий воєнний прилад і спеціальні кулі, які недавно випробовано для скорострілів. Усіх трох арештували. Бомаль признався, що прилад і кулі купив за 100 марок в одного напратя, який передав йому теж документи. Кадралю арештували.

Мундурні матеріали найдешевше
купити у **ВЛАДІСЛАВІ БАЗАРІ**
вул. Боїмів ч. 12. — ГАНДЕЛЬМАН.

Небезпечні садки.

Заборона оснóвувати літочі садки у Тернопільщині.

Відповідно до рішення анкети „Рідної Школи“ з травня ц. р. в Тернополі, кружки „Рідної Школи“ в Березовиці Великій, Острові, Бушіві, Денисові і ін., внесли до староства у Тернополі подання у справі дозволу на оснóвання літочіх садків на час пілних робіт в часі жнив. Тернопільський староста п. Малицький, який є зарозом головою комітету будови людських домів, каплиць і т. д., заборонив оснóвання садків, подаючи як причини, що не подано: 1) назвища вчителки, яка мала би вести садки; 2) не подано виховних середників ні укладень садку. Рішення таке носило дату 24. V. 1934. № В-10.

В цій справі явилася у тернопільського воєводи полков. Марушевського 1. червня ц. р. делегація представників „Рідної Школи“, зложена з пп. меценаса д-ра Ст. Бриковича, ред. Антона Чернецького, о. В. Куриласа й Івannya Блажевичевої та вносячи рекурси, вказувала на нестійкість вимог староства, зазначаючи між іншими те, що 1) назвища вчителок не подано тому, бо очікувано лікарських оглядин домівок, призначених на садки, яких плани залучені до заяви, і що тих оглядин не було до нині 29. серпня ц. р., 2) садки є сезонні, на час пілних робіт, і них не можуть торкатися постанови закону про виховні заведення т. зв. „передшкілля-фрєблівки“.

26. червня ц. р. інтервеніювали у тій справі пп. д-р Ст. Брикович, А. Чернецький, Івannya Блажевичева і Марія Сірантова з Березовиці Вел. у шефа поліції в старостві п. Кудеревича, де довідалися, що справу відіслано до шкільного інспекторату, що п. Блажевичева навмисне закладає український садок у Денисові проти польського садка, що взагалі тут нема ні українців ні поляків, що влада мусить вимагати, щоби українські діти співали польські пісні і т. д., словом наші чільні громадяни почули багато суто соціологічних та політичних виводів, яких не чули ні на одному університетському вивіді.

Вислідом тої інтервенції було те, що по селах оснóвано при школах польські садки, прислано вчителки до них, харчі і т. д.

А рекурси тернопільське Воєвідство полагало ось так:

Urząd Wojewódzki Tarnopolski

Tarnopol, dnia 16. lipca 1934.

Nr. BB—65b/31.

Do Zarządu kruzka „Ridna Szkoła UPT“ na ruku Prepodobnego Otcia Wasyla Hluchowskiego hr. kat. Parocha w Ostrowi.

Urząd Wojewódzki na osnovi § 93 i 94 Rozporządzenia Prezydenta R. P. z dnia 22. III. 1934 o postępowaniu administracyjnym (Dz. Z. R. P. Nr. 36. poz. 341) ne uzhladniaje widklykannia Zarządu kruzka „Ridnoji Szkoły“ w Ostrowi z dnia 2. czerwca b. r. wid decyzji Pana Starosty w Tarnopolu z dnia 24. V. 1934 r. str. B—10. jakoju to zakazaw otworennia „dytlaczcho sadku“, jakij mawby buty wedenyj czerez kruzok „Ridnoji Szkoły“; powyższu decyzju pidderżuje Urząd Wojewódzki w Tarnopolu w syli z przyczyn nawedenych w decyzji Pana Starosty w Tarnopolu.

Decyzja ota je ostatoczną w administracyjnej toci instancyj, szczo ne wyluczaje ewentualnoho uprawnennia do wniesennia skarzy do Najwyższoho Trybunału Administracyjnoho.

Za Wojewodę:

Żybski naczelnik Wydziału.

Te same też u polskiej mowy.

Nemow поширєнням становища повєдствє являютьсє тепєр такі нові заборони тернопільського староства.

Ось новий документ:

Starosta Tarnopolski.

Nr. B. 10.

Tarnopol, dnia 26. lipca 1934 r.

Do Zarządu kilka: Ridna Szkoła UPT na ręce przewodniczącego przewielebnego ks. Wasyla Kurylasa grecko-katolickiego proboszcza w Bucniowie.

Na zasadzie art. 2, 5 i 7 rozporządzenia Prezydenta Rz. P. z dnia 22. kwietnia 1927 r. o nadzorze i kontroli nad działalnością instytucji opiekuńczych (Dz. U. RP. № 40 poz. 354 art. 1, 6 i 7 rozporządzenia Prezydenta Rz. P. z dnia 27. 10. 1933 o kwalifikacjach zawodowych wychowawczyń przedszkoli). (Dz. U. RP. № 85 poz. 645 § 1, 3 rozporządzenia Ministerstwa Pracy i Opieki Społecznej z dnia 11. 10. 1927 o kwalifikacjach dla prowadzących instytucje opiekuńcze. (Dz. U. RP. № 100 poz. 867), oraz rozporz. Min. Pracy i Opieki Społecznej z dnia 12. 10. 1927 o regulaminach dla instytucji opiekuńczych Dz. U. RP. № 100 poz. 868) zakazuje kółku Ridna Szkoła U. P. T. w Bucniowie. otwarcia „sadku“ dziecięcego (przedszkola) w Bucniowie a to z powodu niedołączenia 1) statutu dla „sadku“, 2) dowodu, któryby stwierdzał, że p. Stefania Kościelnik posiada kwalifikacje wychowawczyń przedszkola, 3) preliminarza budżetowego sadku (przedszkola) opartego na realnych podstawach, i 4) planu pomieszczenia „sadku“ z podaniem powierzchni podłogi i wysokości sali dla dzieci, jak również z powodu niespełnienia warunków przewidzianych ustawą z dnia 17. marca 1932 o prywatnych szkołach i zakładach wychowa-

ФЕЙЛЕТОН „ДІЛА“ З ДНЯ 31. СЕРПНЯ 1934.

Р. КУПЧИНСЬКИЙ.

ДО ПОЧАЄВА

V.

(Кінець.)

Коли я в попередньому фейлетоні написав, що ми виїжджаючи з Почаєва відіхнули з полегшою, то це абсолютно не відноситься до будівель почаївського монастиря. Навпаки цілу дорогу до Бродів думали і балакали про них, жалуючи, що не могли довше полюбуватися ними. Одну тільки будівлю лишали ми без жалю — церкву св. Спаса, збудовану в „дів'ягханським“ стилі. „Памятка для православних паломників“ називає цей стиль „древне-руським“, але я не міг обігнати від враження, що стою перед шатром монгольського завоевника. Поставили цю церкву перед самою війною, щоби забити західний характер Успенського Собору і надати „древне-руське“ обличчя Почаївській Лаврі, але штуки не втіли, хіба що споганили загальний вид. Треба буде колись цю церкву або розбирати, або перебудовувати. Та це пісня будучини і будучої спроможности.

Пішки ідемо сошами, трахтами і звичайними дорогами на Лідухів і Дранчу до Гайів Сторободських. Один з членів нашої прогульки має там знайомого, о. декана Микитюка, і насилує нас усіх до нього на ніч. Потішаю себе, що як вихованець брідського деканату маю деяке право на несподіваний наїзд, а раз є один знайомий, а один з деякими позовами, то решта може йти як в дим.

Справді ідемо як в дим. Шофер Кароль завзявся якнайшвидше перебути кецькі волинські дороги і доказує чудес зручності, хоробрости, а авто чудес витривалості і послушності. Біда тільки, що машина не має орієнтаційного змісту коня, а то пустив би серед темряви і вехай сама шукає дороги. А так орієнтували нас принагідні поводитори. Якнебудь село чи присілок — стоп — і:

— Куди то до Лідухова?

Чверть години пояснень, а потім:

— Сідайте з нами і покажіть.

Поводатор сідав, показував дорогу, діставав могорич, а ми їхали два-три кілометри „на півне“. Коли не зблудили, то знов брали першого стрічного на авто і знов мали пів години спокою.

Пізнім вечором добилися до Гайів, шоправда з іншого боку, але це не зробило великої різниці. Добрі люди запровадили аж на приходство, а там перебрали нас господарі і прийняли так, як за давних добрих часів, на давних добрих приходствах...

Другі днини ранком „виїжд“ до Пікаміні.

Підкамінь — містечко над давньою австрійською границею, саавне своїм кляштором Домініканів.

Кляштор на високій горі, римокатолицька протівяга до Почаєва. Але куди йому красою і малогнічністю до тамтого. Почаївський монастир стоїть на горі — підкаменецький кляштор лежить на горі. Помурний якийсь, неприхитний, припаний піаом століть, хоч тільки на 30 років старший. І його будувачи добували один з Потоцьких, теробовельський староста, в 1746 р.

Надзвичайного цікавого нема там нічого, хіба вид на... Псчаїв. Я весь час стою на

кляшторнім подвір'ю і дивився крізь далеко-вид туди, звідки за скоро вчора виїжд.

В костелі співає дуже добрий хор (хоч є й органи!). Але Домінікани здають собі, видно, справу з близькості Почаєва і не легковажать притягаючої сили церковного співу.

Під кляшторною горою притулилась на ша церковця. Не видно її не чути, хіба аж з дуже близька. Не постаралися наші діди і батьки зробити її більш видимою, а ми теж не зраджуємо до цього охоти.

Підкамінь! Чому така назва?

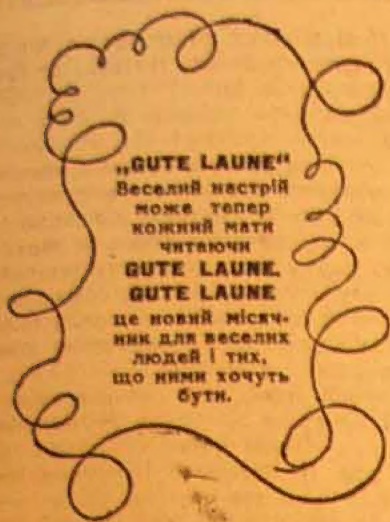
На другій горі біля кляштору стоїть величезний камінь. „Чорт ніс його і хотів завалити кляштор!“ — оповідала мені моя няня. „Але когут запіяв і нечистий випустив камінь з рук“. Не знати певно, як там на річ було, але камінь імпазантийний; міг би неодноразово завалити. Довжсаа його старезний цвинтар з камінними „плакучими“ хрестиками. Місце чудове, аж проситься до використання. Якби так поширити печеру в камені, що аз прекрасна булаб капличка! Можеб так застановитися над тим?

Очевидно, колиб робити щось, то тоді вже і доброго хору треба і блеску в відправах. Нехайби і апід Почаєва ходили сюди прочани!

Підгір'я! Скільки чару мав звук цього слова в моїх дитячих вушх. Адже, що могао бути кращого для мене малого, як їхати до Підгорець, до славного замку Собіського, чи на вілпугет до монастиря Василяни. І до одного і до другого їздив багато разів, але неодноразово побачив шойно аж тепер, коли навчився ливитися.

Замок Собіських при дорозі Броди-Золочів і кожному раджу спинити там коні, щоби на нього подивитися. І на чудову алею до замку і на глибоченну криницю з колесом, що по

**ГАЛЯНТЕРІЯ ЖІНОЧІ І МУЖЕСЬКА У ВЕЛИ-
КІМ ВИБОРІ** По цінах дуже низьких. Поручає
Ф-ма **ЗИГУНТ ЗАЛЕСКИ** вул. Ботіні, ч. 4
1/25

"GUTE LAUNE"
Веселий настрій
може тепер
кожний мати
читаючи
GUTE LAUNE.
GUTE LAUNE
це новий місяч-
ник для веселих
людей і тих,
що ними хочуть
бути.

вченим, не будучи раніше неграмотним? Ні! А чи може бути митрополитом, не будучи раніше дяконом?!

Далі продовжує, що мені вдалося зробити благочинним „штучно зіпленою для нього вмісне благочинницькі округи“ („Діло“ ч. 208). Чи хто чув, що благочинницькі округи повстали якимсь іншим способом, не штучним; може зродились в природі, як і інші природні явища?!

Ось дописувач завершує думку, кажучи, що коли я зробився благочинним „штучної округи“ — то „навіть просив владу дозволити змінити своє назвище на кацапське Шиманов“. („Діло“ ч. 208). Це не відповідає правді. Прізвище не змінено, лише поправлено, давніше перекручуване. І це було в 1915 р., а не в часі благочинія, котре я дістав 1922 року. Пише далі дописувач, що „він (Шиманов) купив 36 моргів найкращої землі недалеко с. Млинова, 10 м. дорогою лісу“ („Діло“ ч. 208). Я купив землі не 36, а 8 моргів і лісу не 10 а 5 м.

Далі пише: „обставив люксово чотири кімнати в церковному мешканні у Млинівцях, де має парохію“. („Діло“ ч. 208). Видно, що автор статтей був у тих кімнатах, коли знає, що обставлені люксово, але не дорахував ся їх, бо їх не чотири, а п'ять кімнат! Бажання купити землю в Муравиші у Юлії Лашинської ніколи я не мав.

Автор тієї статті закидає мені також, що я „був більше ні менше селянським парубком“ („Діло“ ч. 208). Закид, що походить з селянської родини є хіба доказом аристократизму дописувача. Погляд, що духовні особи мусять походити лише з духовної родини може мати лише той, хто є переконаний в тім, що з панакан, а з мужика ніхто більше лише мужик. Мені здається, що ніякий українець не повинен стояти на такому становищі.

Чи не всіх майже українських священників діди й прадіди були селянами? Чи не може правдивий українець закидати священників

його походження не з аристократичного роду, а з під селянської стріхи? Чи не цілий майже український нарід це селяни-хлібороби? Навіть більше: Чи не батьки більшості українських поетів, учених і інших великих людей не були селянами-хліборобами-зарібниками?

Чи виконувати розпорядки влади це підданство? (бо дописувач називає мене підданником). Чи ти, дорогий дописувачу, відмовишся від обов'язку, який влада накладе? А священник ніби має йти проти своєї духовної влади, чи має демонструвати і бунтуватися? Ніби так виходить з думок дописувача.

Називає мене ш. дописувач „україножером“. Чи не буває, що син виганяє батька чи батько проклинає сина? Чи не підносить часом руки брат на брата? Хіба і я для декого українжер тому, що не погоджуюсь з деякими безцільними переконаннями й бажаннями деяких українців, котрі може не стільки працюють для українського народу, що шкодять йому і компрометують його.

Млинів, 25. VIII. 1934 р.

Протоієрей Т. Шиманов.

Допомога жертвам повені.

ЯРОСЛАВ, 29. 8. ПАТ. Тимч. повітовий ярославський відділ перевів на державних і самоврядних дорогах публічні роботи з приділу життя з фонду праці. В часі від 1. квітня до тепер перепрацьовано 300.000 кг. життя, які заробили найбільші селяни на терені цілого повіту. Крім того виплачено поважні квоти готівкою до рук повітового комітету. Акцією не будуть обняті громади, що не потерпіли від повені, числом 40.

Маневри французької повітряної флотії.

ПАРИЖ, 29. 8. ПАТ. Завтра досвіта розпочнуться великі летунські маневри, в яких возьме участь 400 апаратів. Завданням маневрів прослідити способи повітряної оборони на випадок нагадого заатакування Парижа з повітря. Вже сьогодні розпочалася концентрація сил, що належать до летунських округ Мец, Нанці, Раймо, Дебурж, Шартр і Тур. В часі вправ ушав із значної висоти військовий літак і наслідком експлозії бензину агорів. Пильот і механік погинули, бо легкопади, з якими вони вискочили, не отворились.

По широкому світі.

— Суд у Рамліку Вальчев засудив 6. членів залізної гвардії в Румунії за викликання заворушень на варті в'язниці. Б. посла Стелескі засуджено на 18 місяців в'язниці.

— На групу японських туристів, що їхали автобусом з Кіріну до Кашаву, напали китайські бандити і вбили 13 осіб і 40 тяжко ранили.

— В Люцерні розпочався психоаналітичний конгрес при участі 250 лікарів і психоаналітиків з цілого світа.

На деревляний за пяток

дається тільки
верхній флекс з

БЕРЗОН-ОКМИ
гумової шкіри

Надзвичайно тривалий, дешевий
і дає приємний хід.

Жадайте від шевця —
гумової шкіри

Berson-Okma

Родинна нарада Габсбургів.

Паризький „Експельєр“ подає подробиці родинної наради Габсбургів, що відбулася перед кількома днями в Марія-Цель у палаті кн. Гогенбюге. Народами проводив арх. Євген. Предметом наради були такі справи: подружжя арх. Оттона, зворот приватних маєтків б. царської династії та привернення монархії в Австрії а на Угорщині. Народа, кажуть, займалася за подружжя арх. Оттона з італійською княжною Марією. Кореспондент каже, що арх. Отто втратив багато прихильників серед легітимістичних кол, бо згодився поставити свою кандидатуру тільки на австрійський престіл. Тому в Будапешті висували кандидатуру арх. Йосифа Франца, сина фельдмаршала арх. Йосифа, що був головним командантом угорських військ під час світової війни. Угорські монархісти думають, що Мала Антанта не буде поборювати кандидатури арх. Йосифа Франца на угорський престіл. Крім того підтримують його впливові італійські кола. Дальше довідується віденський кореспондент „Експельєра“, що союзний президент Австрії Міклас задумує уступити зі свого становища. В поєнт поголосити арх. Євгена регентом Австрії. Це був би перший крок на шляху до привернення монархії.

Вкінці кореспондент підкреслює, що б. єспанський король Альфонс, який пробував від кількох місяців в Австрії, веде оживлену агітацію за поворотом Габсбургів.

Національну свідомість ширить українська книжка і преса, тому жертвуйте датки на купно книжок для наших братів на заході.

ФЕЙЛЕТОН „ДІЛА“ З ДНЯ 31. СЕРПНЯ 1934.

В. НЕСТОРОВИЧ.

З ДОЛИНИ ПРУТА в долину Чорного Черемошу.

Туристичний репортаж з домішкою рідної економії.

IX.

МИ ВЖЕ В ТАТАРОВІ.

Другого дня з ранку ще різні об'яви рідкої тепер гостинності, в чому перед веде сам достойний о. кридошанин, хоч старенький, але бодрий духом, дарма що наше лихоліття пробувало його нераз домоти.

В городі, де стоїть „вілля під баранячими рогами“, (збудована для туристів, яким уже в парохіяльних будинках місця забрали), де можна помріяти на лавочці, що висить майже над проваллями, у якому шумлять води Ільці, де найдете рідку в нас кедру і виймутьські соєни, відшлись ми ще до спільної зникми. А після обіду зворушливе прощання і поворотна дорога до Ворохти. А там на стації звуки багатайської оркестри, гомін юрби, ритм зв'язаних коліс і Татарів.

Ще кілька хвилин і найдемося дома, де ждуть нас вигоди, почта з останніх днів і о-своєна серна Баська, що бігає по городі сусідної вілли та готова вам з рук їсти, як кожне інше домашнє звірятко.

Разом з нами суне з двірця хмара мешканців літницька, тих, для яких верхи гір — тільки гарна але далека декорація, які в день плекують своє тіло на лежачках і на пляжі, а вечором ідуть на прохід. Буває теж, що наймають вони фякря і роблять ними „партію“. Та частіше кінчається на прохоті до залізничної стації і на крикливих зустрічах поїздів, що їдуть в обі сторони Прута.

Так! Ми вже дома. Гуцульщина ген-ген далеко залишилась за нами...

X.

НА МАРГІНЕСІ.

На кінець один запит до наших туристичних організацій:

Невжеж не можна би зорганізувати кільканачать чи навіть кількадесть туристичних пунктів по гірських оселях, а навіть колибах, де за гроші могли би наші туристи відпочати, одну-дві ночі переспати, зісти теплу страву чи висушити свій одяг?

При відомих небезпеках нічлігу в горах, до якого припадково попаде (ось як я прим. хочби цього літа пережив таку атаку бліх, що не заснув до білого ранку, хоч зробив 50 кільометрів), прогульковець мимоволі шукає в думках знайомих чи навіть користає з звичливості незнайомих інтелігентів, нехотячи їх обідає (бо грошей не приймуть), а це дійсно не дуже приємне.

Вважаю, що організація таких пунктів не вимагає більших грошових засобів (хіба поїздки організаторів, тощо). зате шоправда вимагає

деякого накладу праці проводу заінтересованих товариств.

Користи після реалізації згаданого проекту матимуть не тільки наші туристи. Також газди (чи місцеві інтелігенти), які згодяться вести такі „пункти“ (ось як Гавучик у Шибеному), будуть мати деякий зарібок. Врешті туристичні організації зможуть зацікавити в той спосіб своїм членством ширші кола громадянства, особливо молоді (для членів ріжниця в нічлігових таксах, тощо), а також збільшать свої доходи ще й іншим шляхом поруч із членськими вкладками (означений відсоток від такс, пам'яткові бляшки на палички, тощо). І ще одно: наше гірське духовенство буде звільнене від часті небажаних гостей (ріжні трапляються, — бувають і такі, що зовсім не дбають за пристойність, за те, що найкращий гість — як каже німецька приповідка — третього дня перешкода).

Очевидно, що треба би видати тоді брошуру з адресами „пунктів“ й інформації про такси, тощо, аби туристів не використовували господарі тих „пунктів“. Усі приходи мусіли бути квітовані через кальку, так що верховний провід мав би потрібну контролю.

Дійсно варто на мою думку, щоби оба наші туристичні товариства (Плай і КЛК) порозумілись у тій справі і її по можливості якнайшвидше зреалізували.

СПРАВЛЕННЯ ДРУКАРСЬКОЇ ПОМИЛКИ:

У вчорашньому фейлетоні надруковано „доране“ замість „дорини“ (тобто огорожа). Ціле речення має бути ось-так: Та тут уже „дорини“ нашого газди.

Театр
Ріжнородностей
год. 7-30

Сензація літнього репертуару

Ріжнородностей

„Той, що змінив прізвище“

Відбудова старовинної церкви у Ширці в. Львова.

Весна пожежа, що шаліла над нашим краєм, обернула тисячі загород і десятки церков у агариша, а яких найбільшої архітектонічної та мистецької вартості були і в дерев'яні церкви, які залишилися після того знищення, розпадаються з браку консервації й опіки над ними. Держава виправді строго наказує берегти їх від занепаду, але не має рівночасно матеріальної допомоги, полишаючи ці пам'ятки опіці місцевого громадянства, яке по більшій частині або байдуже приймає цей мандат, або стятаючи всі свої засоби на будову більшої церкви, не має можливості консервувати пам'яток.

Війна у своєму знищенні з одної сторони спричинила не заступлену втрату шляхетних мистецьких творів, а з другої сторони стала дозбройною, усуваючи з лиця землі численні будівлі, швидко ставлені, даючи тим самим змогу до нових розважок церковного мурованого будівництва.

Одну з таких церков, яку маю намір тут описати — є старовинна церква у Ширці, перед 40 роками основно перебудована пок. Василем Нагірним. Ідучи заліжником в напрямі Стрия, перелістком Ширцем у віддаленні двох кілометрів від двірця, по лівій боці тору бачимо на горі серед дерев оточену оборонним муром і баштами церкву. Мур замок лицарський стоїть на горі, з якої розгортається гарний вид на сусідні села.

Площа гори обширна, займає подвір'я, сад і город приходу, а посередній просторе церковне подвір'я, оточене муром. Мур у формі неформального чотирикутника будований з каменя циклопівською технікою. Значні його виміри, скріплені в наріжниках відпорними філярами і стрілецькими отворами, доказують, що було це оборонне місце в старині. В західній частині цієї огорожі стоїть сильно змурована з каменя давнини неможливо башта з двома відокремленими отворами, скріплена на зовні сильно вистаючими філярами. На мурі давнини положена дерев'яна вежова дво-поверхова конструкція у виді чотирикутника, прикрита обріжковим дашком гостро закінченим. Стіни дерев'яної конструкції прикриті на повно дошками без знаних голо-

ниць, які бувають прикрасою конструкційної частини будови з доцільним призначенням. Міжові давнини стоїть мурована хата, давніше призначена для дяків. Давнинця хата є звичайним оборонним муром, який формується у видовжений чотирикутник в напрямі входу кінчиться в полудневій наріжнику мурованою півкруглою баштою. На церковній площі, оточеній муром і деревиною, близько північного боку, звернена до сходу стоїть мурована церква з встановленим легким виступаючого хреста. Поземний рис складається з квадратного бабинця, головної нави, неуміреного квадрату і пресбитерії та півкруглого святилища. Ці частини належать до давньої старовинної будови, натомість захристія і передсінок бабинця збудовані пізніше.

Прибудівка бабинця, тобто обширний його передсінок, збудовані з тесаного каменя чисто переклепана бочково, у причілковій стіні закінчена над дашком аттикою з фігуральними різьбами, без мистецької вартості.

Мури церкви з каменя циклопівської техніки є значних вимірів. Вони мусіли в початках свого існування носити на собі склепіння. Перед основною перебудовою в 1899 р. люди пам'ятають плоскі дерев'яні стелі. Мури від нутра не виказують від склепок горю ніяких конструкційно-архітектурних виступів. Натомість на зовні наріжники мурів бабинця і головної нави є скріплені і прикрашені широкими сильно виступаючими піластрами, бази і головниці (капітелі) яких закінчені примітивним профілем. Мури церкви до висоти віконних гуртів змуровані з каменя циклопівською — залишилися як документ будови з тринадцятого століття. Від гуртів у гору починається перебудова. Мури з цегли, а так само склепіння, гвізди і фризіві прикраси. До давньої перебудови церкви належить піднесення центрального граняка, який переходить у восьмикутний тамбур назовні, задержуючи внутрішню форму вальци. Основна перебудова церкви, перебудована у 1899 р. пок. В. Нагірним змінила давній гарний вигляд старовинної церкви, яка, як описують старі міщани, мала три різні корпуси. Коли собі уявимо як на чотирикутних гранях свочивали копулясті розсілі дахи, кожний іншої форми з нерівними кривими лініями,

закінчені ліхтарями, то признаємо, що це мусіла бути гарно агрупована святиня, що незвичайно вражала красою бань. У часах тієї перебудови не обов'язувала так поважно як тепер консервація пам'яток. Архітект при перебудові рахувався і мусів рахуватися більше з вимогами місцевих громадян, ніж із вимогами мистецтва. У давньому випадку перебудував він церкву в імпрантній формі, пристосовуючись до пануючої моди. Переводячи цю роботу остаточно розв'язав центр головної бані, яка сильно виступала над головним корпусом і як копуляста восьмикра давала церкві добре угруповання гори гармонійно зв'язане з підставою.

У давній перебудові появилися неестетичні фризіві прикраси зі сильною модельованими зазубленнями, частий мотив мурованих галітхат церков пок. В. Нагірного. Перебудова старовинної церкви була так основна, що не можна тут брати під увагу якоїсь консервації пам'ятки, коли беремося до її повної відбудови. Проте представляючи до відбудови передбачу відбудову головного восьмикравого тамбура з новою конструкцією кружого склепіння і даху головної бані. Дальшою зміною у відбудові є усунення неспокійної аттики на прибудівці бабинця, яка не гармонізує з цілістю будови та заступлення її перерваним тимпаном з піднесеним муром.

Крім того приходить усунення всіх дошок зазублених підгімсових прикрас, які заступитися новими хрестовими, а в причілковій стіні бабинця спокійними тимпанами. Хорп будуться залізобетонні замість дерев'яних і реантується давні круглі вікна в бабинці.

Вкінці необхідно виконати скріплення сідних рисів у мурі і пресбитерії при допомозі залізних клівів і цементу.

Тепер скажу пару слів про історичну цінність церкви. Аналіз техніки мурів як і проєкт закладки поземного рису відносяться до середньовіччя. Такий є погляд консерваторів. В архітектурній архіві знаходяться зр. експозиції з 1565., у яких сказано, що гора, на якій стоїть нинішня церква звалася золотом, а на ній стояв гр.-кат. монастир і мав оборонний характер. Про цю церкву є багато описів і переказів.

Під кінець треба при описі відновлення піднести заслугу нового пароха, місцевого декана о. Володимира Семкова, який поставив собі за ціль у так важких матеріальних відносинах відбудувати на горі приходство і церкву. Його закликом перед міністерством і консерваторським урядом львівського воєводства в справі допомоги в віднову церкви увінчалася в значній мірі успіхом. Без цієї допомоги не вдалось би було відновити церкву.

ФЕЙЛЕТОН „ДІЛА“ З ДНЯ 31. СЕРПНЯ 1934.

ТЕОДОР ШЕЗ.

3)

КАЗКА.

(Докінчення.)

Коли чоловік остався сам, сів на горбку при дорозі, щоб кожний міг бачити його щастя. І щодня тепер завважив, що небо чудове, і лани слідні, що дерева виносяться під татарем овочів, а горбки вкриває виноград, що сівожати пахнуть мов надильниці, та що ціла земля радується. Довго сидів він так у мовчанні захоплені і вкінці зрозумів, що це все для людей байдужне.

Коли прочував зі свого захоплення, розпростиралася над землею зима ніч. Побачив перед собою шлях засипаний білим снігом; пухкий сніг лежав усюди: виблискував сріблом на деревах, лежав на даху його хати, вкрив його самого й людей, що йшли гостинцем довгими рядами, держучи ліхтарні в руках. Світла тих ліхтарів подавали на очі, що розбіглися на всі сторони шукати в темряві дороги. Вілний іней, що уносився в повітрі, глушив металевий звук далеких дзвонів.

— Люди, чи б'єтеся, що зігануть вам ваші сасіви, що ви вкрили ваші поля такою верствою снігу?

— Це не сіль, чоловіче, це сніг. — відповіли люди.

— То це вже зима?

— Так, не знаєш того?

— А чому ви вийшли так всі гуртом в цю зимову ніч на гостинець?

— Бо ця ніч є ніччю відпочинку й нас кличуть дзвони. Мусимо йти на їхній поклик.

— Ах, то це дзвони, дзвони!

— Так, чоловіче, це дзвони співають.

— А куди ж вони вас кличуть?

— До церкви, чоловіче.

— До церкви, в ніч? Хібаж це різдвяна ніч?

— Так чоловіче. Сьогодні ніч Христового Різдва.

Чоловік постояв хвилину, задумавшись опісля сказав:

— Бувайте здорові! Дякую вам, люди!

— Бувай здоров, чоловіче.

І цілий гурт людей зник у нічній пітьмі, по-опішавши за світлом ліхтарів до — церкви.

Чоловік посумнів і задумався: отжеж це різдвяна ніч.

Думав про жінку, що дала йому стільки щастя в одну літню днину й що вона жде десь там далеко у своїй хаті на його різдвяний дарунок. Бо в цю ніч, коли люди обдаровують себе взаємно, повинен і він висловити їй свою подяку за ті хвилини щастя, що їх пережив із нею. Увійшов до хати й отворив свою скриньку, яку все носив зі собою, сподіваючись, що знайде там щось, що зможе дати жінці на спомина. Але у скриньці були лише зісохлі квіти, старі ленточки, листи, а яких час стер писмо, словом: не було там нічого такого, з чого він міг би зробити дарунок. Чоловік зібрав усі ті речі й приложив до них вогонь, а за хвилину з усіх його споминів осталося лише купка попелу, така маленька, що не було що вжити в доложу.

Один подих вітру й все зникло безслідно. Тоді висипав чоловік порох зі скриньки, в якій остався лише невольничий запах мінувшини і посумнів ще дужче, як хтось, що не має вже нічого. Але враз заясніла усмішка на його лиці. Він вибів з хати. На гостинці заясніло світло. Це поспішав за іншими запізневий малий хлопчина до церкви.

— Дитино, чи знаєш, де мешкає жінка? — запитав чоловік.

— Знаю — відповів хлопець — її хата там десь далеко.

— Чи хочеш занести її від мене одну ніч?

— А що дістану за це?

— Дам тобі кошик малих — сказав чоловік пригадуючи собі, що має їх цілу кобелити.

— Добре. Дайте скоро те, що маю занести жінці.

— Зачекай хвилину.

Чоловік увійшов до хати такий радісний як у хвилини найвищого щастя — і знімав з грудей своє серце. Коли вертав до хати, дещо посумнів: то його втомлене серце, що ним так багато вже рук бавилося, було дуже скромним різдвяним дарунком. Однак може втішитися ним бідна жінка. Зрештою це тільки річ, якою він може розпоряджатися.

Поклав серце у скриньку на моті і шкряп його листям; опісля скриньку замкнув і переслав хлопчикові, що побіг мершій, вимахуючи ліхтарем.

А чоловік вернувся до хати й обезсилено поклався на землю.

Тимчасом хлопчина прибіг під хату жінки, яка зараз йому відчинила, ще заки він до них застукав.

— Що хочеш дитино?

— Приношу тобі щось від чоловіка.

— Добре. Дай, прошу!

І хлопець побіг скоро до церкви, де почалася вже відправа.

Жінка відчинила скриньку й дивилася дивовижно на серце, що било однимантно. І зрозуміла, що чоловік викинув своє серце з грудей, щоб вразувати її дещо в цю різдвяну ніч. Оскільки враз перелякалася, бо побачила, що серце не враз перелякалося, бо побачила, що серце бється шораз слабше й стає холодне. Тому скоро розціпила однієї вложки його білого свого серця, наче у тепле гніздо, де туалется до себе два птахи. Опісля кинулася бігти до хати чоловіка. Бігла дуже скоро, бо мала там серця, що гонили її вперед подвійною силою кроків.

Проект перебудови і його планів виготовив інженер-архітект Лев Левинський. Всі плани затвердив консерваторський повітський уряд у Львові. Виконує всю перебудову та віднову ген. інж. архітект Лев Левинський.

Архітект.

АРХИТВІР АНГЛІЙСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ
ЕМІЛІЯ БРОНТЕ

БУРЕВЕРХИ

у перекладі М. РУДНИЦЬКОГО.

Окрема книжка на гарному папері, 278 стор.
Обмежена кількість примірників.

ЦІНА 2 ЗОЛ. 50 СОТ.

Для передплатників „Діла“ і зол. 80 сот.
Пересилка 50 сот. більше.

З відчитової салі.

„Можливості девалюації польського золотого“.

Заходом „Торговельно-Економічної Секції У. Техн. Т-ва“ відбувся 27. п. м. в доміні т-ва реферат інж. Іларія Ольхового на повищу тему.

Референт після вступних зауважень на тему загально-валютну і розмежування понять інфляції та дефляції, девалюації і конверсії, спинився докладніше над долею польського золотого. Він не бачить господарських небезпек, які мали б захитати вартість золотого, зате бачить небезпек у тенденції, що тепер поширилась у світі, а змріє до того, щоби свіdomo маніпулювати валютою для накручення конюнктури.

Інж. Ольховий не добачує ані внутрішніх ані зовнішніх господарських користей у свіdomій девалюації польського гроша і вважає, що є інші, більше доцільні способи усунення цих лих, які запанували тепер у нар. господарстві Польщі. На його думку треба в першу чергу чергу подбати про знищення розбіжності між цінами різних продуктів, тобто замкнути ножиці ціл, а відтак треба би перевести конверсію довгів і відсотків в обох родах кредиту (зорганізованому і незорганізованому). Обмеження відсоткової міри вважає прелегент справою пильною теж для нашої кооперації, яка повинна зробити це сама, не чекаючи на примус.

Після реферату голова секції інж. В. Несеторач за згодою присутніх пересунув дискусію на найближчу п'ятницю 31. п. м. год. 18. в доміні Техн. Т-ва Костюшки ч. 3, обіцяючи рівночасно свій корреферат.

Увійшовши в хату чоловіка розяснила її світлом своїх очей і побачила чоловіка. Він був блідий, і лежав мов нуждар на землі, всміхаючися усміхом не з того вже світа, а зложеної мов до молитви руки, держав на отворених грудях. Жінка миттю прискочила до нього: відтиснула його обезсилені долоні, овіяла своїм свіжим віддихом і скоро вложила в його отворені груди гаряче серце, привертаючи чоловікові життя. Опісля поцілуєм своїх червоних уст замкнула блідшу від них рану.

Довгим поглядом проникли себе аж до глибини душі. Тимчасом в їхніх очах родилися якісь нові вогні, в їхніх жилах починали кружляти якісь нові сили. І тоді швидко зрозуміли, що жінка в поспіху дала йому своє власне серце. Тепер, коли поцілуєм своїх уст замкнула близну, не могла вже нічого на це поради. Не могла — й не хотіла. І он чому вони залишилися від тої вже рази і жили спільно далеко від людей. І от чому пішли одного разу на спільну мандрівку.

Іноколи він давав потягнути себе хвилевим забаганкам, побачивши його у якійсь закутині за заслоною в листя. Деколи вона сідала над водою, приглядаючися своїй красі. Однак якась дивна сила в їхніх нутрах підривала їх зразу й вони бігли до себе, щоби йти знову разом одною дорогою й віднайти своє серце в грудях товариша долі.

Не знали присяг, з яких родиться зрада, не вживали пустих слів, що ними люди виявляють свою пристрасть і жили просто, звичайно до кінця своїх днів, а може й довше...

Така проста казка старих закутин землі, яку здавна знали люди, та яку мило собі оповісти в сумерку.

З франц. переклада Ол. Яв.

Товари
блататні

вовни, шовки, полотна, постіль

Ф. Ожеховський

Найбільший вибір. — Найнижчі ціни.
Львів, Ринок ч. 29.
2/78 170—180
Телефон 23-33.

До українського громадянства!

Надходить початок шкільного року, а в ним вирінає питання матеріального забезпечення нашої студіючої молоді. Питання це поставлене до розважати нашому Громадянству і питання це мусить бути розважати.

Українська студіюча молодь мусить дістати засоби до студії, мусить мати місце, де у скрутному меті могла б дістати позичку на покриття високих сьогоднішніх іспитових оплат, українське студентство мусить мати змогу удержати одиниць український Академічний Дім у Львові та „Студентську Харчівню“.

І не вільно нікому ставитися байдуже до цієї справи, не вільно нікому закриватися ріжницею поглядів чи диссонансами між старшими і молодими. Молодь має природне право до помочі від старших.

Залишити молодь самій собі і то в той час, коли вона бореться не лише з незвичайно важкими матеріальними обставинами, але й з усім роду обмеженнями й іншими протівенствами — не вільно! Це значило б не дати змоги українській студентській молоді продовжувати своїх студій тоді саме, коли так сильно зменшилася наплив молоді до шкіл узагалі. Це значило б врешті не дбати про майбутній провід Нації і реанімувати з своєї майбутності взагалом.

У розумінні цього покликала українське громадянство перед кількома роками Товариство Прихильників Освіти у Львові і поклало йому за завдання нести моральну і матеріальну допомогу українській студентській молоді! Це найбільше й одинокі завдання цього Товариства.

І Товариство Прихильників Освіти сповняло до сьогодні своє завдання, а українська молодь находила все опіртя та підтримку в Товаристві.

поки розпоряджало відповідними фондами. Та від двох уже літ не має найповажнішого джерела доходу і не в силі супроти цього виконувати наложених на нього обов'язків.

Тому Товариство умасовлює членство, позешкуди існують уже Кружки Товариства, майже в кожному повітовому місті існують делегатурі.

Бо Українське Громадянство вповні свідомо значіння молоді в житті Нації мусить само прийти з допомогою Товариству Прихильників Освіти. Вступаючи в члени Товариства і виконуючи точно свої обов'язки, може Громадянство бодай частинно розважати поставлене питання і доставити Т. П. О. бодай найнеобхідніших фондів.

Тому Товариство Прихильників Освіти проголосувало замість дотеперішнього „Тижня Українського Студента“ — „Дні членства Т. П. О.“ між 1. і 15. вересня п. р. і закликає Українське Громадянство поголовно вступати в члени Товариства. Нехай не буде тепер підного члена українського народу, підної установи, що не стала би членом Т. П. О. Хто не може стати членом, хай пересилає датки (Т. П. О. Львів, вул. Суніського 21. — К-то в П. К. О. 153.735).

Рівночасно просить Товариство української культурно-освітньої установи ініціювати реферати чи гутірки про вагу допомоги студентській молоді та популяризувати акцію членства Т. П. О.

Виділ Товариства вірить, що Українське Громадянство — все чинне і жертвенне у важких моментах — арозуміє і тепер вагу хвилі і не відмовить помочі своїй молоді.

Львів, у серпні 1934.

ЗА ВИДІЛ Т-ВА ПРИХИЛЬНИКІВ ОСВІТИ:
Д-р Юлій Сапач в. р. Д-р Конст. Чехович в. р.
голова. секретар.

НОВИНКИ

— Робітня футер Юліана Глушевського, Львів, пл. Капітульна 3, I. пов. Тел. 54-46.

Приймає футра до переходу на літо. 1287 32-?

— Приймаю адміністрації реальностей. Ігнат, Львів, Куркова 24. 202 6-10

— Вписи до Муз. Інституту в Золочеві в дні 1. і 2. вересня. — Дирекція. 220 2-2

— Видавництво „Світ Дитини“ прохає всіх Всес. оо. парохів, які одержали враз з журналом „Католицька Акція“ великий афіш з метою пропаганди „Дітчої Бібліотеки“, щоби зволили одержаний афіш примістити на видних місцях у читальнях або кооперативах у своїх місцевостях. Цією дорогою Видавництво складає щирі подяку за прислугу.

— Батькам і пікунам шкільної молоді під увагу. Діти, що не мають змоги правильно скінчити прилюдної 6-кл. школи, державної чи приватної, а хотіли б вступити у наступному шкільному році до гімназії чи до якоїсь фахової школи, можуть підготуватися на спеціальних лекціях, що триватимуть впродовж цілого року. На ці лекції можуть ходити й ті, що ходять до прилюдних шкіл, а хотіли б заздалегідь підготуватися до вступного іспиту до гімназії або до інших фахових шкіл. Лекції влаштує Філія Учительської Громади, ідучи на зустріч батькам, що у цій справі вже часто зверталися зі запитом. На бажання буде викладатися латинська і німецька мова. Все те відноситься також до осіб дорослих, що мають право як екстерни здобувати середню освіту. — Зголошення приймає до 15. вересня п. р. Книгарня „Рідної Школи“, Львів, вул. Сикестрська ч. 20.

— Українські пісні в чеському радіо. В дні 4. вересня п. р. в год. 2.10 попол. співатиме відомий наші співачка п. Синенька-Іваницька українські пісні до радіа в Празі. Знаючи п. Синеньку з її повних артистичного успіху виступів на концертах у Галичині, можна тільки радіти, що саме вона передасть красу української пісні мільонам чужинних слухачів.

— Жито на засів. М-ство внутрішніх справ приділило 11.400 сотнів жито на засів для хліборобів, що потерпіли в повені в західних повітах львівського воєводства. З того призначено для повіту добромільського 200 сотнів, ярославського 3.000, переворського 1.500, ряславського 3.500 і тарнобжеського 700. Жито має закупити львівська олійничо палата на місцевому ринку.

— Лемківщина затроюється етером. Скарбова контролі в Н. Свечі сконфіскувала в залізничному дворі чотири великі бутлі, в яких находився етер. Показалося, що посила була надана в Кракові під адресою трьох жителів у Горлицях, які продавали етер по лемківських селах. Стверджено далі, що в західній Лемківщині від Криничі аж по Горлиці сільське населення вживає замість горілки етер, який є значно дешевший. Це дуже шкідливий наркотик, що веде до цілковитої фізичної руїни. Вживають його, маючи в ньому цукор або мішаний зі спиритусом, найчастіше зі самогонкою. Вживають його не тільки чоловіки, але й жінки, які частують ними навіть діти. Крім того етер небезпечний ще й тому, що вибухає легко від вогню. Кілька років тому з причини небережності з вогнем вибухнув етер у хаті Грачків, причому погинула ціла родина, а вогонь знищив кілька домів.

Мундурні матеріали від зол. 1-80, комплектні виправи для учениць і учнів, вишукування інтернатів і бурс, закуповувати найдешевше в Галицькій Магазині Новин Львів, вул. Галицька 15.

— Антропологічні дослідження караїмів під Галичем. В околиці Галича перебували члени італійської наукової експедиції й переводили дослідження караїмів, що творять окрему громаду. Італійська експедиція складалася з визначних учених, демографів, антропологів і лікарів. Вони розпоряджуються новочасними приладами, якими послуговуються при своїх дослідках. З Галича переїхали до Луцька, де ведуть далші дослідження над тим вигибачим племенем.

— Дар проф. д-ра С. Дистрянського. Музей Визвольної Бороти України одержав дуже цінні матеріали від проф. С. Дистрянського, який передав до Музею частину свого архіву й бібліотеки. Архівні матеріали складаються з різних документів до політичної й культурної історії України. Вони відносяться до часів передвоєнних, воєнних та післяреволюційних і є зв'язані з політичною та науковою діяльністю проф. Дистрянського. Між ними є проект конституції ЗОУНР та інші праці і реферати про проект української конституції; конституція УНР, збірник законів ЗУНР, Вістники державних законів, різні матеріали проф. Дистрянського про самовизначення українського народу, про винятковий шкільний з т. зв. паніфікації, про обсядження губернаторсько-

З пошаною Вид. Спілки «Піло» Львів. Ринок.